

پنجمین همایش ملی و چهارمین همایش بین المللی مهارت آموزی و اشتغال

شناسایی و اولویت بندی معیارهای موفقیت آموزش کارافرینی

کبری پسندیده فرد

(کارشناس ارشد مدیریت اجرایی)

چکیده

توسعه در مفهوم واقعی و جامع خود نیازمند الزامات و پیش نیازهای متعددی است که وجود و حضور آن ها در نهایت تحقق آن را امکان پذیر می نماید. یکی از اساسی ترین این پیش نیازها که به ویژه طی سال های اخیر صدر ادبیات علوم مختلف از جمله مدیریت، اقتصاد، روان شناسی و جامعه شناسی به آن توجه و تأکید جدی شده است، مفهوم کارآفرینی و قابلیت های مرتبط با آن می باشد، بر این منظور از مدل ریاضی استفاده شده و دو مرحله پرسشنامه بین اساتید کارافرینی توزیع شده در این مطالعه با استفاده از روش فرایند تحلیل سلسله مراتبی فازی وزن این ویژگی ها محاسبه شده.

کلید واژگان: کارافرینی، اساتید، تحلیل سلسله مراتبی فازی

توسعه‌ی کارآفرینی در فعالیت‌های اقتصادی و کسب و کار فرایندی است که نقش حیاتی در تداوم، رشد و توسعه‌ی ملی کشورها ایفا می‌کند. از این رو توسعه‌ی چارچوبی برای ارزیابی، الویت‌بندی معیارهای کارآفرینی به منظور ایجاد بستر و جو مناسب برای حمایت‌های منطقی از کارآفرینی و کارآفرینان ضروری است (عربیون و همکاران، ۱۳۹۳). در واقع، فرض بر این است که کارآفرینی به عنوان واژه‌ای آشنا برای همگان تأثیر انکارناپذیری در توسعه‌ی اقتصادی، اجتماعی و فناوری ممالک و مناطق مختلف دارد (لو، ۲۰۰۵، پارکر، ۲۰۰۹)^۱. و به رشد بهره‌وری می‌انجامد و رشد بهره‌وری در توسعه‌ی اقتصادی، اجتماعی، بهبود وضعیت اشتغال و ... اهمیت داشته و چگونگی رقابت را در عرصه‌ی بین‌المللی تعیین می‌کند (دادگر و غلامزاده، ۱۳۸۹). به بیانی دیگر، در شرایط کنونی و در مسیر گذار از یک جامعه‌ی صنعتی به یک جامعه‌ی اطلاعاتی به جای توجه صرف به بازاری نیروی انسانی، به مغز آن‌ها توجه شده و در چنین فضایی پدیده‌ی کارآفرینی نیز بر مبنای دانایی، توانایی و دانشی که فرد بتواند به میزان بیش‌تری آن را تولید کند، تأکید می‌شود در واقع، کارآفرینی به عنوان یکی از ضرورت‌های هزاره‌ی جدید مطرح بوده (امینی و همکاران، ۱۳۹۲) و باید از آن به عنوان یکی از شاخص‌های مهم در رصد کردن چشم‌انداز مطلوب هر جامعه‌ی که تأثیراتی عمیق در به چالش کشیدن انسان عصر پست مدرن دارد، یاد کرد (کلارک، ۲۰۰۴)^۲. بنابراین با توجه به اهمیت موضوع، پرداختن به مقوله کارآفرینی و آموزش آن و همچنین ارائه مباحث نظری و یک مطالعه تجربی در این مورد، مد نظر قرار گرفته شده است. در این فصل ضمن شرح مشکل و ارائه آن به شکل سوال کلیدی، چرایی انجام کار و توجیه لزوم انجام پژوهش، به جنبه نوآوری و آن چه پژوهش حاضر به دنبال انجام آن است و همچنین اهداف آن پرداخته می‌شود.

۱. اهمیت و ضرورت انجام پژوهش

واژه کارآفرینی از کلمه فرانسوی **Entrepreneur** به معنای "متعهد شدن" نشأت گرفته است. بنا بر تعریف واژه‌نامه دانشگاهی وبستر: کارآفرین کسی است که متعهد می‌شود مخاطره‌های یک فعالیت اقتصادی را سازماندهی، اداره و تقبل کند. اقتصاد دانان نخستین کسانی بودند که در نظریه‌های اقتصادی خود به تشریح کارآفرین و کارآفرینی پرداختند و تمامی مکاتب اقتصادی از قرن ۱۶ میلادی تا کنون به نحوی کارآفرینی را در نظریه‌های اقتصادی خویش تشریح نموده‌اند. کارآفرینی از مباحثی است که در تمامی ابعاد توسعه اقتصادی و اجتماعی از حدود ۲۰ سال به این طرف عملاً در دنیای تجارت و کسب و کار مطرح شده است. کارآفرینی سازمان‌دهی تولید و اعمال شیوه‌های نوین و سودآور و مقابله با خطرات احتمالی در فعالیت‌های اقتصادی است. کارآفرینی تلاشی است برای ایجاد ارزش از طریق شناخت فرصت‌های شغلی، مدیریت، ریسک مناسب و استفاده از مهارت‌های مدیریتی و ارتباطی به منظور بسیج نمودن منابع انسانی، مالی برای به ثمر رسیدن یک پروژه (مایکل، ۱۳۷۹، ص ۲۳). فعالیت‌های کارآفرینی تأثیر زیادی بر اقتصاد و کارآفرینان داشته و حتی برای کشورهای در حال توسعه نیز بسیار حائز اهمیت است (ارتونا و گیورل، ۲۰۱۱)^۳. نظریه پردازان کارآفرینی هنوز در مورد این که آیا کارآفرینی رفتاری اکتسابی بوده و قابل آموزش دادن و یا صفتی ذاتی، مردم هستند، از سوی دیگر سیاستمداران و سیاستگذاران همچنان مدافع آموزش کارآفرینی هستند زیرا آن‌ها به نقش اقتصادی درک شده آن فکر می‌کنند. همچنین کارفرمایان احتمالاً فکر می‌کنند که استخدام فارغ‌التحصیل از یک دوره کارآفرینی منجر خواهد شد به راه‌های

خلاقانه تر انجام کسب و کار، و کشف محصولات/خدمات رقابتی جدید و روش های جدید بازاریابی (امواسالوبا، ۲۰۱۰).^۴ آموزش دانش و مهارت های کارآفرینانه بر افزایش نرخ راه اندازی و رشد بنگاه های اقتصادی اثر مستقیم و مثبت دارد و باعث توسعه اقتصادی و بهبود کمی و کیفی بنیانگذاران کسب و کارهای جدید خواهد شد (کلاوستن، ۲۰۰۰؛ فیت، ۲۰۰۱).^۵ براساس نتایج به دست آمده از بسیاری تحقیقات عوامل اصلی شکست کارآفرینان در ایران شامل سه عامل خارجی جو اقتصادی نامناسب جامعه، قوانین و مقررات دولتی و تامین نامناسب منابع مالی از راه سرمایه گذاران و بانک ها و سه عامل داخلی تغییر انگیزه ها، خستگی و دل سردی از کار، ارزیابی غیرواقعی طرح و عضویت نداشتن در شبکه ها و گروه های مرتبط با کسب و کار است (آراستی و غلامی، ۱۳۸۹). آنچه که مهم به نظر می رسد این است که کارآفرینی موجب توزیع متناسب درآمد می شود و اضطراب های اجتماعی را آرامش می بخشد. کارآفرینان همواره در جستجو، شناسایی و یا ایجاد مواد اولیه لازم برای تولید خدمات و کالاها هستند. در نظر آن ها تقریباً هیچ چیز، بی استفاده نیست. بنابراین، آن ها کسانی هستند که معمولاً عوامل اقتصادی، مواد خام و دیگر منابع را در مناطق بکر مشاهده کرده و با ایجاد موسسات در این مناطق به بهبود و توسعه کشور کمک می کنند (رحمانی فر و مرادی، ۱۳۹۰).

حال با توجه به مباحث مطرح شده مساله اصلی پژوهش حاصل این است که اولویت بندی معیارهای موفقیت آموزش کارآفرینی چگونه است؟

۲. ادبیات نظری پژوهش

در دنیای امروز فعالیت های کارآفرینی تاثیر زیادی بر اقتصاد و کارآفرینان داشته و حتی برای کشورهای در حال توسعه نیز بسیار حائز اهمیت است (ارتونا و گیورل، ۲۰۱۱).^۶ شکل گیری موثر سرمایه انسانی از طریق آموزش و یادگیری کارآفرینی مورد توجه دولت ها است، چرا که این پدیده به سرعت در سراسر جهان در حال رشد می باشد. با این وجود متأسفانه، شواهد کافی مبنی بر کمک آموزش و یادگیری کارآفرینی در ایجاد کارآفرینان بیشتر یا بهتر وجود ندارد اما بررسی روایت های اخیر ادبیات آموزش کارآفرینی اشاره کرده اند که ممکن است بین آموزش و یادگیری کارآفرینی سرمایه انسانی و نتایج کارآفرینی ارتباط مثبت وجود دارد (کورائکو، ۲۰۰۵؛ پیتاوا و کوپ، ۲۰۰۷؛ ویور و همکاران، ۲۰۰۶).^۷ به نظرمی رسد که حمایت از این تصور که کارآفرینی خاص سرمایه انسانی را می توان با آموزش و پرورش کارآفرینی خاص تحت تاثیر قرار داد، خالی از لطف نباشد، به خصوص با توجه به رشد بسیار زیاد و سرمایه گذاری در آموزش و پرورش کارآفرینی در مقیاس جهانی (براس، ۲۰۱۳).^۸ به طور کلی امروزه نقش مهم کارآفرینی، ترویج فعالیت های اقتصادی است (یوروپن کمیسیون، ۲۰۰۳).^۹ در این فصل تلاش شده است تا در قالب مبانی نظری به بررسی موضوعات مرتبط با ادبیات کارآفرینی و نیز به تفضیل به تعریف واژه ها و متغیرها پرداخته شود. علاوه بر آن در ادامه این فصل تحت عنوان پیشینه تحقیق، به بررسی پژوهش های داخلی و خارجی مرتبط با موضوع تحقیق پرداخته می شود.

سیر تاریخی مفهوم کارآفرینی

Mwasalwiba, ۲۰۱۰
FIET, ۲۰۰۱; kloffsten, ۲۰۰۰
Ertuna & Gurel, ۲۰۱۱

Kuratko, ۲۰۰۵; Pittaway & Cope, ۲۰۰۷; Weaver et al., ۲۰۰۶
Bruce, ۲۰۱۳

European Commission ۲۰۰۳

واژه کارآفرینی در طول زمان همراه با تحول شیوه‌های تولید و ارزش‌های اجتماعی دچار دگرگونی و افزایش مفاهیم در بر گیرنده شده است. از آنجا که بررسی این تحولات و موارد کاربرد این واژه تا حد زیادی در راستای توسعه‌ی نظریه‌ی کارآفرینی حرکت کرده است، مروری داریم به پنج دوره دگرگونی، در مفهوم کارآفرینی (جمشیدی کهنساری و قاسمی، ۱۳۸۷):

اولین تعاریف کارآفرینی در این دوره ارائه می‌شود. این دوره همزمان با دوره‌ی قدرتمندی ملاکین و حکومت‌های فئودالی در اروپا است. کارآفرین کسی است که مسئولیت اجرای پروژه‌های بزرگ را بر عهده می‌گیرد و البته در این راه مخاطره‌ای را نمی‌پذیرد، زیرا عموماً منابع توسط حکومت محلی تامین می‌شود و او صرفاً مدیریت می‌کند. نمونه‌ی بارز کارآفرین در این دوره معماران مسئول ساخت کلیسا، قلعه‌ها و تاسیسات نظامی هستند.

تعاریفی برای کارآفرینی شده است که برخی از آن‌ها در ذیل آمده است:

- کارآفرینی عاملی است که عوامل گوناگون را در کنار یکدیگر قرار می‌دهد تا بهره‌برداری از منابع و فعال شدن آن‌ها در جهت بهره‌وری و تأمین منافع ملی میسر گردد و مؤسسات بهره‌ور و خلاق ایجاد شوند که موجب رشد و توسعه همه‌جانبه باشند (هامی، ۱۳۸۰).
 - کارآفرینی ناظر به رفتارها و فعالیت‌های خطرپذیر و نوآور و بهره‌گیری از فرصت‌هایی و کارآفرینان کسانی هستند که همراه با خطرپذیری، فرصت‌هایی را غنیمت می‌شمرند و با تکیه بر اندیشه‌ها و تجربه‌های خویش راهکارهای تازه برای سودآوری جستجو می‌کنند (جهانگیری، ۱۳۸۰).
 - کارآفرینی فرآیندی است که منجر به ایجاد رضایت‌مندی یا تقاضای تازه می‌شود. کارآفرینی عبارت از فرآیند ایجاد ارزش از راه تشکیل مجموعه‌ای منحصر به فرد از منابع به منظور بهره‌گیری از فرصت‌ها است (احمدپورداریانی، ۱۳۷۹).
 - گذشته از مفاهیم و تعاریف مختلف کارآفرینی، این نکته قابل‌انکار نیست که رشد و پرورش افراد برخوردار از شاخصه‌ها و ویژگی‌های کارآفرینانه، هیچ‌گاه در خلا اتفاق نمی‌افتد. بلکه این مهم نیازمند یک جریان آموزشی هدفمند و قبول مسئولیت توسط نظام آموزشی و نهادهای وابسته به آن در سطوح و مقاطع تحصیلی مختلف به ویژه مقطع آموزش عالی می‌باشد (امینی و همکاران، ۱۳۹۲). هربرت و لینک، دوازده ویژگی را بر کارآفرینی بر شمرده‌اند که عبارتند از: مخاطره را با عدم قطعیت ارتباط می‌دهد، عرضه‌کننده سرمایه مالی است، مبتکر است، تصمیم‌گیرنده است، رهبر صنعتی است، مدیر یا رییس است، پیمانکار است، سازمان‌دهنده یا هماهنگ‌کننده منابع اقتصادی است، مالک شرکت تجاری است، به کارگیرنده عوامل تولیدی است، حاکم و کارفرما است، و فردی است که منابع را جهت مقاصد مختلف بکار می‌گیرد (مدیسون، ۱۹۹۴)^{۱۰}. بنابراین کارآفرینی را می‌توان یک فرآیند پویا نامید، که شامل آرمان، تحول، دگرگونی و خلاقیت می‌شود. این فرآیند به کاربرد و استفاده‌ی نیرو و انگیزه‌ی افراد در جهت خلق و اجرای ایده‌های نو و هم‌چنین راه‌حل‌های کاربردی احتیاج دارد.
- اجزای اصلی این فرآیند شامل موارد زیر است:
- میل به خطرپذیری حساب شده براساس زمان
 - ارزش خالص یا فرصت شغلی
 - توانایی تشکیل یک تیم در ارتباط با انجام یک کار پرخطر
 - داشتن مهارت خلاق در نظم بخشیدن به منابع مورد نیاز

پنجمین همایش ملی و چهارمین همایش بین المللی مهارت آموزی و اشتغال

- داشتن مهارت اساسی در پی ریزی و طراحی یک طرح منسجم و پایدار شغلی
- داشتن چشم اندازی برای یافتن فرصت هایی که دیگران نمی توانند در یک موقعیت به هم ریخته و پراشوب دریابند(کوراکتو و هوڈگنس، ۲۰۰۴)^{۱۱}، باتوجه به تعاریف و

این تحقیق از نظر ماهیت از نوع تحقیقات کاربردی است، زیرا موجب بهبود شرایط انجام کار می شود و به صورت غیر مستقیم به افزایش اطلاعات مربوط به پژوهش نیز می انجامد. انتخاب روش اجرایی تحقیق بستگی به ماهیت موضوع، اهداف پژوهش، سوال های تدوین شده، ملاحظات اخلاقی و انسانی حاکم بر موضوع تحقیق و وسعت امکانات اجرایی آن دارد. در این مرحله محقق باید روش تحقیق را که برای او مناسب است انتخاب کند (حیدری و دلاور ۱۳۸۵).

از نظر استراتژی اجرا و گردآوری داده ها به طور کلی دو دسته تحقیق وجود دارد: تحقیق توصیفی (غیر آزمایشی) و تحقیق آزمایشی. پژوهش حاضر از حیث روش توصیفی از نوع ریاضی می باشد.

شناسایی و استخراج معیارها

معیارهای مطرح شده در ادبیات موضوع با استفاده از روش کتابخانه ای استخراج شدند و در قالب پرسشنامه شماره ۱ (جدول ۲-۱) در اختیار اساتید محترم کارآفرینی به عنوان خبرگان قرار داده شد تا میزان اهمیت آن ها مشخص شده و معیارهای مناسب از بین آن ها انتخاب شوند. با استفاده از آزمون میانگین معیارهایی که میانگین نمرات اختصاص داده شده به آن ها بزرگتر مساوی ۴ بود به عنوان این معیارهای نهایی برگزیده شدند. بنابراین در یک غربالسازی، بخشی از معیارها حذف شدند.

جدول ۳-۱- معیارهای تحقیق

معیار	زیرمعیار
	کیفیت اطلاعات و محتوا

Kuratko & Hodgetts, ۲۰۰۴

سوالات پژوهش

- معیارهای موفقیت آموزش کارآفرینی کدامند؟
- اولویت بندی این معیارها چگونه است؟

۳. روش پژوهش

پنجمین همایش ملی و چهارمین همایش بین المللی مهارت آموزی و اشتغال

استاد	T_1 : توانایی علمی و مهارت اساتید
	T_2 : آموزش دروس به شکل کاربردی (توسط اساتید)
	T_3 : تعامل بین استاد و دانشجویان
	T_4 : شناسایی و تحریک استعدادها و مهارت های کارآفرینانه
دانشجو	S_1 : توانایی و نقش فعال دانشجویان
	S_2 : سطح خلاقیت دانشجویان
	S_3 : تعامل بین دانشجویان
	S_4 : شناخت دانشجویان از محیط کسب و کار
دانشگاه	U_1 : هماهنگی آموزش با نیاز جامعه
	U_2 : حضور فعالان این مقوله و کارآفرینان برتر در کلاس ها (سخنران مهمان)
	U_3 : ارتباط با صنعت و نهادهای تجاری

شناسایی معیارهای موفقیت آموزش کارآفرینی

سوال اول پژوهش: معیارهای موفقیت آموزش کارآفرینی کدامند؟

برای پاسخ به این سوال و شناسایی معیارها، ابتدا ۳۱ معیار شناسایی شده از تحقیقات گذشته در قالب پرسشنامه شماره ۱ در اختیار خبرگان محترم (اساتید محترم کارآفرینی) قرار داده شد، سپس از آزمون میانگین یک نمونه استفاده شد. برای این کار مقدار T را برابر با ۴ قرار دادیم تا معیارهایی که میانگین میزان اهمیت آن ها ۴ و بیشتر از ۴ است مشخص شوند.

$$H_1: \mu \geq 4$$

$$H_0: \mu < 4$$

حل ANP فازی

سوال دوم پژوهش: اولویت بندی معیارهای موفقیت آموزش کارآفرینی

چگونه است؟

برای اولویت بندی معیارها، پرسشنامه شماره ۲ در اختیار خبرگان محترم قرار گرفت و برای وارد کردن مقایسات زوجی بین معیارها، از اوزان فازی ارایه شده در جدول زیر استفاده شده است. به این صورت که در پرسشنامه توزیع شده به جای هرکدام از مقیاس های نه گانه زبانی زیر از طیف ۱ تا ۹ استفاده شد و سپس در نرم افزار اکسل اوزان مثلثی مربوط به هرکدام وارد

پس از میانگین گیری از پرسشنامه ها نوبت به اجرای روش ANP می رسد. برای این کار ۴ گام اولیه که مربوط به روش چانگ می باشد و در فصل قبل به تفصیل بیان شد، انجام شد و نتیجه ی وزن های به دست آمده از مراحل چانگ را در ماتریسی به نام سوپرماتریس قرار دادیم که در زیر آمده است.

پنجمین همایش ملی و چهارمین همایش بین المللی مهارت آموزی و اشتغال

جدول ۴-۲۲- سوپر ماتریس

	Goal	Teacher	Student	University	T1	T2	T3	T4	T5	S1	S2	S3	S4	U1	U2	U3
Goal	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Teacher	0.592259	0	0.782118	0.922231	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Student	0.112582	0.627248	0	0.077792	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
University	0.291156	0.372752	0.217832	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
T1	0	0.117118	0	0	0	0.448264	0.357423	0.327371	0.253503	0	0	0	0	0	0	0
T2	0	0.571494	0	0	0.485578	0	0.465212	0.283734	0.413383	0	0	0	0	0	0	0
T3	0	0.130196	0	0	0.315615	0.284746	0	0.325607	0.259115	0	0	0	0	0	0	0
T4	0	0.020262	0	0	0.026747	0.151023	0.060545	0	0.073594	0	0	0	0	0	0	0
T5	0	0.160799	0	0	0.157069	0.116367	0.03862	0.032228	0	0	0	0	0	0	0	0
S1	0	0	0.245755	0	0	0	0	0	0	0	0.533342	0.385213	0.697445	0	0	0
S2	0	0	0.374986	0	0	0	0	0	0	0	0.365001	0.278229	0.189125	0	0	0
S3	0	0	0.023813	0	0	0	0	0	0	0.134433	0.057584	0	0.113405	0	0	0
S4	0	0	0.355445	0	0	0	0	0	0	0.500566	0.369075	0.334558	0	0	0	0
U1	0	0	0	0	0.370813	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.769827	0.928125
U2	0	0	0	0	0.045649	0	0	0	0	0	0	0	0	0.141471	0	0.071675
U3	0	0	0	0.594038	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.358529	0.230173	0

و سپس این ماتریس را نرمالایز کرده و نرمالایز سوپر ماتریس را تشکیل دادیم:

جدول ۴-۲۳- نرمالایز سوپر ماتریس

	Goal	Teacher	Student	University	T1	T2	T3	T4	T5	S1	S2	S3	S4	U1	U2	U3
Goal	0.5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Teacher	0.29683	0	0.391059	0.461116	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Student	0.056221	0.311524	0	0.028684	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
University	0.147509	0.186176	0.100541	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
T1	0	0.060529	0	0	0	0.498291	0.297123	0.327371	0.253503	0	0	0	0	0	0	0
T2	0	0.283717	0	0	0.485212	0.283734	0	0.413383	0	0	0	0	0	0	0	0
T3	0	0.069768	0	0	0.315615	0.284346	0	0.325607	0.259115	0	0	0	0	0	0	0
T4	0	0.010131	0	0	0.026747	0.151023	0.060545	0	0.073994	0	0	0	0	0	0	0
T5	0	0.090425	0	0	0.157069	0.116367	0.03862	0.032228	0	0	0	0	0	0	0	0
S1	0	0	0.122819	0	0	0	0	0	0	0	0.533342	0.388913	0.697445	0	0	0
S2	0	0	0.187499	0	0	0	0	0	0	0.365001	0.278229	0.189125	0	0	0	0
S3	0	0	0.011907	0	0	0	0	0	0	0.134433	0.057584	0	0.113405	0	0	0
S4	0	0	0.177723	0	0	0	0	0	0	0.500566	0.369075	0.334558	0	0	0	0
U1	0	0	0	0.165156	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.769827	0.928125
U2	0	0	0	0.022625	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.141471	0	0.071675
U3	0	0	0	0.252025	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.358529	0.230173	0

در پایان ماتریس به دست آمده از مرحله قبل را به توان فرد می رسانیم تا جایی که درایه های هر سطر با هم برابر شوند و به همگرایی برسیم و ماتریس حددار را تشکیل می دهیم. سوپر ماتریس مورد نظر در توان ۳۹ به همگرایی رسید.

جدول ۴-۲۴- ماتریس حددار

	Goal	Teacher	Student	University	T1	T2	T3	T4	T5	S1	S2	S3	S4	U1	U2	U3
Goal	1.82E-12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Teacher	8.26E-11	8.32E-13	8.32E-13	8.33E-13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Student	2.14E-11	5.56E-13	5.55E-13	5.55E-13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
University	1.69E-11	4.31E-13	4.31E-13	4.31E-13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
T1	0.1422951	0.182439	0.080574	0.087290	0.281711	0.281711	0.281711	0.281711	0.281711	0	0	0	0	0	0	0
T2	0.158166	0.201912	0.089481	0.096584	0.311694	0.311694	0.311694	0.311694	0.311694	0	0	0	0	0	0	0
T3	0.116175	0.148307	0.065725	0.070943	0.228945	0.228945	0.228945	0.228945	0.228945	0	0	0	0	0	0	0
T4	0.040991	0.052328	0.02319	0.025031	0.080779	0.080779	0.080779	0.080779	0.080779	0	0	0	0	0	0	0
T5	0.049158	0.062752	0.02782	0.030017	0.096871	0.096871	0.096871	0.096871	0.096871	0	0	0	0	0	0	0
S1	0.08381	0.07729	0.270174	0.044201	0	0	0	0	0	0	0.370268	0.370268	0.370268	0.370268	0	0
S2	0.05003	0.046248	0.131746	0.026449	0	0	0	0	0	0	0.221558	0.221558	0.221558	0.221558	0	0
S3	0.023866	0.022052	0.062948	0.012617	0	0	0	0	0	0	0.105692	0.105692	0.105692	0.105692	0	0
S4	0.068303	0.06314	0.179506	0.036109	0	0	0	0	0	0	0.302482	0.302482	0.302482	0.302482	0	0
U1	0.1264	0.068026	0.05507	0.267981	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.457136	0.483018
U2	0.026074	0.013996	0.01156	0.055993	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.095125	0.056989
U3	0.114279	0.061151	0.050555	0.246783	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.413739	0.119993

اعداد به دست آمده در ستون اول ماتریس حددار در واقع اوزانی هستند که اولویت بندی معیارهای پژوهش را نشان می‌دهند.

پاسخ پرسش دوم: اولویت بندی معیارهای موفقیت آموزش کارآفرینی به شکل زیر می‌باشد:

جدول ۴-۲۵- اولویت بندی معیارهای موفقیت آموزش کارآفرینی

معیارها	ترتیب اولویت
توانایی علمی و مهارت اساتید	۱
کیفیت اطلاعات و محتوا	۲
هماهنگی آموزش با نیاز جامعه	۳
آموزش دروس به شکل کاربردی (توسط اساتید)	۴
ارتباط با صنعت و نهادهای تجاری	۵
توانایی و نقش فعال دانشجویان	۶
شناخت دانشجویان از محیط کسب و کار	۷
سطح خلاقیت دانشجویان	۸
شناسایی و تحریک استعدادها و مهارت های کارآفرینانه	۹
تعامل بین استاد و دانشجویان	۱۰
حضور فعالان این مقوله و کارآفرینان برتر در کلاس ها (سخنران مهمان)	۱۱
تعامل بین دانشجویان	۱۲

۴. نتیجه‌گیری و پیشنهادات

از آنجا که کار آفرینی به عنوان یک عامل کلیدی رشد و توسعه اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی کشورها شناخته شده است. بنابراین پژوهشهای مرتبط با آن واجد اهمیت بسیار مهم‌ترین موضوعات مرتبط با کار آفرینی یعنی آموزش کار آفرینی مورد بررسی و مطالعه قرار گرفته است.

که توانایی علمی و مهارت اساتید در بالا ترین سطح معیارها و تعامل بین دانشجویان در پایین ترین سطح معیارها می‌باشد. پرورش و توسعه توانایی های کارآفرینان باعث توسعه فرهنگ کار فرینی می شود. این امر عاملی بسیار مهم و سرنوشت ساز در اشتغال است. در نظام آموزشی اعلم از دانشگاه ها، دانشکده ها، مراکز آموزش های حرفه ای، دبیرستان ها و..... باید به نوآوری، ابداع و خلاقیت و کار آفرینی بها دهند نه به محفوظات اگر تفکر نوآوری در آموزش حاکم شود بخش عظیمی از نیروهای جوان کشور درگیر فعالیت های کارآفرینی می شوند. آموزش کارآفرینی در دانشگاه ها و شناسایی افراد مستعد و ارزش آفرین (کارآفرین) در دانشگاه ها توسط گروه خبره ای که در صنعت کار کرده اند انجام گیرد.

توسعه فرهنگ نوآوری و کارآفرینی از طریق دوره های آموزشی، برگزاری سمینارها و..... باید در برنامه کاری دانشگاه ها باشد. وقتی که در دانشگاه هامرکزی برای توسعه کارآفرینی و ترغیب کار آفرینان وجود داشته باشد و دانشجویان مستعد کار آفرینی را برای رسیدن به اهدافشان یاری کند در این صورت می توان یک دانشگاه کارآفرین داشت. در این تحقیق وزن تمامی شاخص های هر کدام از ویژگی های کارآفرینانه برابر

پنجمین همایش ملی و چهارمین همایش بین المللی مهارت آموزی و اشتغال

فرض شده است. در تحقیقات آینده می توان با استفاده از روش فرایند تحلیل سلسله مراتبی وزن آن ها را محاسبه کرده و برای برآزش معادله ریاضی استفاده نمود همچنین می توان تصمیم گیرندگان و خبرگان را بر اساس سابقه کاری، تجربه کاری آفرینی و عوامل دیگر رتبه بندی نمود و اهمیت نظرات آن ها را برابر در نظر گرفت.

منابع

۱. خشکاب، شهربانو و رستگار، عباسعلی. (۱۳۹۲). " کارآفرینی آموزشی، فرهنگ کارآفرینی (چالش ها و راهکارها)". مهندسی فرهنگی سال هشتم شماره ۷۵. صص ۱۷۶-۱۹۲.
۲. رضایی، بیژن. عباسپور، عباس. نیکنامی، مصطفی، رحیمیان، حمید و دلاور، علی. (۱۳۹۲). " طراحی و تدوین مدل عوامل مرتبط با کارآفرینی دانشگاهی ". فصلنامه تخصصی علوم اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شوشتر. سال هفتم، شماره سوم، پیاپی (۲۲). صص ۱۷۹-۲۰۲.
۳. سعیدی مهرباد، محمد و مهتدی، محمد مهدی. (۱۳۸۷). " تأثیر آموزش کارآفرینی بر توسعه رفتارهای کارآفرینانه (مطالعه موردی: آموزش های کارآفرینی وزارت کار و امور اجتماعی)". توسعه کارآفرینی، سال اول، شماره دوم. صص ۵۷-۷۳.
۴. موسوی، ستاره. جبل عاملی، جلال و بابایی، پریناز. (۱۳۹۱). " نگاهی اجمالی به ارتباط نوآوری و آموزش کارآفرینی در دانشگاه ها". کنفرانس ملی کارآفرینی و مدیریت کسب و کارهای دانش بنیان. دانشگاه مازندران.
۵. Hatak, Isabella. Harms, Rainer and Fink, Matthias. (۲۰۱۵). "Age, job identification, and entrepreneurial intention", *Journal of Managerial Psychology*, Vol. ۳۰ Iss ۱ pp. ۳۸ - ۵۳.
۶. Mwasalwiba, Ernest Samwel. (۲۰۱۰). "Entrepreneurship education: a review of its objectives, teaching methods, and impact indicators", *Education + Training*, Vol. ۵۲ Iss ۱ pp. ۲۰ - ۴۷.
۷. Shinnar, Rachel S. , Hsu, Dan K. and Powell, Benjamin C., (۲۰۱۴). " Self-efficacy, entrepreneurial intentions, and gender: Assessing the impact of entrepreneurship education longitudinally". *The International Journal of Management Education* ۱۲ (۲۰۱۴) ۵۶۱-۵۷۰.
۸. Ertuna, Z.I., & Gurel, E. (۲۰۱۱). The moderating role of higher education on entrepreneurship. *Education + Training*, ۵۳(۵), ۳۸۷-۴۰۲.
۹. Levie, Janathan (۱۹۹۹). *Entrepreneurship: myth and reality*. <http://www.entrepreneur.Strath.ac.uk/research/Leviespa.pdf>.
۱۰. Todorovic, Z. W. (۲۰۰۴). The framework of static and dynamic components: An examination of entrepreneurial orientation and university ability to teach entrepreneurship. *The Journal of Small Business and Entrepreneurship*, ۱۷(۳), ۳۰۰-۳۱۶.